

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres

Kompaan en De Bocht

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Maatschappelijke
Dienstverlening en Herstel

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Datum 7 maart 2014
Betreft Uw brief van 26 februari 2014 over effecten van
herverdeling decentralisatie-uitkering vrouwenopvang

Kenmerk
338342-118187-DMO

Geachte mevrouw S.,

Bedankt voor uw brief, waarin u aan mij uw zorgen uit over de gevolgen die de vernieuwing van het stelsel van de vrouwenopvang voor uw organisatie heeft en een pleidooi houdt voor het behoud van specialistische kennisontwikkeling en behandel mogelijkheden.

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Voordat ik inga op de vragen die u mij heeft gesteld hecht ik eraan om in het algemeen de achtergrond van de stelsel vernieuwing vrouwenopvang, het project RegioAanpak Veilig Thuis van de VNG en de Federatie Opvang en het objectief verdeelmodel voor de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang toe te lichten. Vervolgens zal ik kort ingaan op hetgeen u in uw brief naar voren brengt.

In de brief 'Aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties'¹ heeft mijn ambtsvoorganger de visie van het kabinet op onder meer het stelsel van de vrouwenopvang uiteengezet. Een onderdeel van de aanpak is het versterken van de rol van gemeenten op basis van het advies van de Commissie De Jong². De centrumgemeenten hebben dit samen met de Federatie Opvang opgepakt in het programma Regio Aanpak Veilig Thuis. In dit programma worden regiovisies opgesteld waarin iedere centrumgemeente met de regiogemeenten haar ambities, middelen en verantwoordelijkheden met betrekking tot de ketenaanpak van huiselijk geweld vastlegt. Er wordt in het programma voorts gewerkt aan een gezamenlijk kwaliteitskader. Daarnaast is inmiddels vastgesteld door de VNG en Federatie Opvang welke groepen slachtoffers bovenregionaal/centraal zouden moeten worden opgevangen in verband met de vereiste specifieke deskundigheid en de veiligheid van deze (zeer ernstig) bedreigde slachtoffers. Het betreft de volgende vijf groepen slachtoffers:

1. Jonge vrouwen die slachtoffer zijn van eengerelateerd geweld waarbij sprake is van aanzienlijke dreiging en tevens complexe meervoudige problematiek.

¹ Kamerstuk 28345 nr. 122

² Advies van de Commissie 'stelsel vrouwenopvang, Opvang 2.0 Naar een toekomstbestendig opvangstelsel'

2. Slachtoffers met een acute vraag naar opvang buiten kantooruren vanuit ernstige dreiging zoals eengerelateerd geweld of mishandeling.
3. Slachtoffers van loverboys waarbij sprake is van aanzienlijke dreiging en tevens complexe meervoudige problematiek.
4. Vrouwen die slachtoffer zijn van extreme geweldsdreiging, zoals vrouwen die een relatie (hebben gehad) met een lid van een criminele bende of een psychiatrisch gestoorde bedreiger.
5. Vrouwen die te maken hebben met extreme stalking.

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Maatschappelijke
Dienstverlening en Herstel

Onderdeel van dit traject is een bekostigingsmodel voor specifieke groepen zodat er robuuste afspraken kunnen worden gemaakt, zodat de continuïteit van het de opvang van deze kwetsbare slachtoffers wordt geborgd. De VNG geeft momenteel invulling aan de bekostiging van de opvang van bovengenoemde groepen. In een toekomstbestendig en flexibel stelsel van vrouwenopvang wordt zodoende kwaliteit, specialisme en innovatie een zaak van alle gemeenten gezamenlijk.

Het advies van de Commissie De Jong bevatte ook de aanbeveling om de rijksmiddelen voor vrouwenopvang objectief te verdelen. Volgens de Commissie De Jong sluit de historisch gegroeide verdeling niet meer aan bij de actuele zorgzwaarte in de regio. Het invoeren van een objectief verdeelmodel biedt gemeenten – naast een eerlijke verdeling - prikkels om beleid te maken ten aanzien van preventie en nazorg. Het kabinet heeft deze aanbeveling eveneens overgenomen. Inmiddels heeft onderzoek plaatsgevonden naar de objectieve verdeling van de middelen en is een rapport opgeleverd. De opzet, methode en uitvoering van het onderzoek zijn afgestemd met een begeleidingscommissie waarin vertegenwoordigers van de VNG, Federatie Opvang, het ministerie van Binnenlandse Zaken, het ministerie van Financiën, de Raad voor Financiële Verhoudingen en twee centrumgemeenten zitting hadden. Op het eindresultaat heeft op verzoek van de centrumgemeenten een validatie plaatsgevonden door een onafhankelijk onderzoeksbureau. De conclusie van de onderzoekers luidt dat de gegevensverzameling voldoet aan de daaraan te stellen eisen, maar dat het model enige beperkte aanpassingen behoeft. De onderzoekers hebben vervolgens het model aangepast. Het model is door mij vervolgens in een bestuurlijk overleg van 22 november 2013 met de VNG en Federatie Opvang vastgesteld. In een brief van 17 januari 2014 heb ik de centrumgemeenten geïnformeerd over de uitkomst van het model en de aanvullende afspraken die ik in genoemd bestuurlijk overleg heb gemaakt:

- Er zal niet ineens worden overgegaan op een objectieve verdeling. In drie jaar zal stapsgewijs ingroei plaatsvinden naar de uiteindelijke situatie. In 2015 wordt begonnen met het ingroeipad, zodat in 2017 het uiteindelijke niveau van een objectief verdeelmodel is bereikt (in 2015 wordt 33,3% van de verschuiving doorgevoerd, in 2016 66,6% en in 2017 100%).
- Met de VNG heb ik afgesproken dat de centrumgemeenten onderling afspraken zullen maken zodat wordt geborgd dat het stelsel van de vrouwenopvang gedurende de herverdeling blijft functioneren en er niet nodeloos voorzieningen voor vrouwenopvang door kortingen in nadeelregio's worden afgebouwd, voordat er in voordeelregio's adequate alternatieven zijn. Het voorbereiden van interregionale afspraken wordt ondersteund door het programma Regio Aanpak Veilig Thuis.

- Ik ben bereid om – met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid voor een goed functionerend stelsel van vrouwenopvang - op basis van een voorstel van de VNG over mogelijke ongewenste gevolgen van deze verdeling die niet door onderlinge afspraken kunnen worden weggenomen, het gesprek aan te gaan over een extra Rijksbijdrage om de meest urgente knelpunten weg te nemen. Na ontvangst van een gedegen onderbouwing van de knelpunten en een voorstel van de VNG over hoe de knelpunten kunnen worden weggenomen zal ik daarover in het voorjaar van 2014 een besluit nemen.
- Ik ben bereid tot een extra structurele investering onder de voorwaarde dat ik met de VNG goede afspraken kan maken over de versterking van het stelsel van de vrouwenopvang.
- Het geld waarmee de specifieke groepen thans worden gefinancierd³ kan worden toegevoegd aan het totaal van de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang (en verdeeld volgens de in te voeren verdeelsleutel). Ik zal deze middelen echter alleen toevoegen indien uit de afspraken die de centrumgemeenten met de aanbieders hebben gemaakt blijkt dat de continuïteit van de opvang van deze kwetsbare slachtoffers geborgd is. Het aandeel van de centrumgemeenten in deze toevoeging wordt inzichtelijk gemaakt. Centrumgemeenten kunnen zodoende gezamenlijk een passend arrangement kiezen voor de financiering van de opvang van deze kwetsbare slachtoffers.
- Inmiddels ben ik in overleg met de VNG en de Federatie Opvang over de invulling van bovengenoemde afspraken.

Het besluit van 22 november jl. is gevolgd door een wethoudersoverleg van 29 januari 2014. In dat overleg hebben de wethouders met elkaar afgesproken een voorstel voor mij te zullen voorbereiden om eventuele extra middelen generiek in te zetten, waarbij gedurende de overgangstermijn zogenaamde voordeelgemeenten zo snel mogelijk een zo groot mogelijk deel van het budget krijgen waarop ze, volgens het gevalideerde verdeelmodel, recht hebben en nadeelgemeenten gedurende een overgangstermijn het grootste deel van hun huidige budget behouden. Dat is een wijziging ten opzichte van het eerdere ingroeiscenario, waarin de centrumgemeenten in de eerste drie jaar ieder jaar een een derde zouden moeten inleveren c.q. erbij zouden krijgen van de uiteindelijke herverdeling.

Zoals hierboven aangegeven ben ik bereid het gesprek aan te gaan over de inzet van extra middelen. Ik wacht het precieze voorstel van de VNG dan ook af en zal de uitkomst van dit proces verwerken in de aankomende meicirculaire.

Ik wijs erop dat ik voorwaarden zal verbinden aan het ter beschikking stellen van extra middelen. Ik wil afspraken maken over kwaliteit en de verantwoordelijkheden van de centrumgemeenten voor het stelsel van geweld in huiselijke kring, inclusief de opvang van specifieke groepen. Het geld voor de specifieke subsidies voor Eva van Kompaan en de Bocht en Zahir en Asja II van Fier Fryslân wordt bovendien pas toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang als uit de afspraken blijkt dat de opvang van kwetsbare slachtoffers gewaarborgd is.

³ Het betreft €2,6 miljoen voor de opvang van slachtoffers van loverboys en eengerelateerd geweld.

Ik ben over dat laatste vol vertrouwen: in het genoemde wethoudersoverleg hebben de centrumgemeenten namelijk besloten dat zij gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor de specifieke groepen slachtoffers door gezamenlijk de opvang in te kopen. Zodoende kunnen zij onder meer aan u een voorstel doen waarmee de continuïteit van de opvang voor specifieke groepen de eerste jaren geborgd blijft.

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Maatschappelijke
Dienstverlening en Herstel

Samenvattend,

- Samen met de VNG en de Federatie Opvang geef ik invulling aan het nieuwe stelsel van de vrouwenopvang door goede afspraken in de Regioaanpak Veilig Thuis.
- Het verdeelmodel is vastgesteld in bestuurlijk overleg na een zorgvuldig onderzoek dat bovendien is gevalideerd door een onafhankelijke derde.
- Alle partijen onderschrijven het belang van opvang voor specifieke groepen kwetsbare slachtoffers. Er is afgesproken dat de opvang voor deze slachtoffers landelijk zal worden ingekocht door de VNG en dat er voldoende geld zal worden gereserveerd om de opvang te financieren.
- Ik ben bereid tot een intensivering als de gezamenlijke centrumgemeenten daarvoor een goed voorstel doen. Als tegenprestatie vraag ik onder andere dat het stelsel voor specifieke groepen kwetsbare slachtoffers goed blijft functioneren. Dat moet leiden tot voldoende zekerheid over de continuïteit van uw opvang voor specifieke groepen.
- Ik zal de VNG houden aan de afspraak dat gemeenten met u in goed overleg een passend arrangement treffen.

Naar aanleiding van de vragen die u mij stelt het volgende.

U vraagt mij of ik mij realiseer dat de kennisontwikkeling en de behandelmogelijkheden op huiselijk geweld en kindermishandeling nog verdere ontwikkeling nodig heeft en u wijst mij erop dat daarvoor een minimale omvang nodig is. U geeft aan dat u er beducht voor bent dat door het verdeelmodel huidige innovatieve ontwikkelingen kapot worden gemaakt en dat juist de vooruitstrevende organisaties worden getroffen. U vraagt er aandacht voor dat kennisontwikkeling ontstaat door de vanzelfsprekende koppeling tussen en front-Office en de specialistische opvang en behandeling. U wijst er ten slotte op dat kinderen en vrouwen bijzonder kwetsbare slachtoffers zijn en dat dit vraagt om specialistische onderkenning, diagnostiek en behandelkennis.

Er is vastgesteld dat het huidige verdeelmodel moet worden gewijzigd omdat de huidige verdeling niet meer aansluit bij de zorgzwaarte in de regio. Er zijn afspraken gemaakt over een zachte landing daarvan, door een gefaseerde invoering en doordat de VNG en de Federatie Opvang welke mogelijke knelpunten door goede interregionale afspraken kunnen worden opgevangen. Tegelijkertijd is in het kader van de RegioAanpak Veilig Thuis vastgesteld over welke categorieën slachtoffers, zoals slachtoffers van eengerelateerd geweld, landelijke afspraken gemaakt moeten worden.

Vervolgens hebben de centrumgemeenten afgesproken om de opvang voor deze categorie slachtoffers gezamenlijk in te kopen, zodat de continuïteit voor de opvang voor deze ernstig bedreigde vrouwen geborgd is. Ik heb toegezegd dat ik het

gesprek zal aangaan over extra geld voor versterking van het stelsel, mits ik goede afspraken kan maken met de VNG en de Federatie Opvang. Ik stel als voorwaarde aan extra geld in ieder geval dat de opvang voor specifieke groepen geregeld is. Ik zal vanuit mijn verantwoordelijkheid voor het stelsel van de vrouwenopvang op toezien dat dit ook gebeurt.

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Maatschappelijke
Dienstverlening en Herstel

Vanuit het programma RegioAanpak Veilig Thuis is de VNG samen met de Federatie Opvang bezig met het inventariseren van knelpunten die op termijn zouden kunnen ontstaan door de effecten van het verdeelmodel en van de mogelijkheden om interregionale afspraken te maken, bijvoorbeeld over het bij elkaar inkopen van opvangcapaciteit. Er zal in dit kader ook worden gesproken met de gemeente Tilburg. De VNG en de Federatie Opvang zullen u ook uitnodigen bij dit gesprek.

Met vriendelijke groet,
de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn